

บทที่ 3

โครงสร้างกฎหมายภาษีสินค้าและบริการสำหรับการบริการทางการเงินตามกฎหมายนิวซีแลนด์

ภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศนิวซีแลนด์ใช้ชื่อว่า ภาษีสินค้าและบริการ (Goods and Services Tax หรือ GST) ซึ่งเป็นภาษีบริโภคชนิดหนึ่งจัดเก็บภายใต้บังคับแห่ง Goods and Services Tax Act 1985 นับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ.1986¹ โดยจะจัดเก็บในอัตรา 12.5% สำหรับสินค้าและบริการทั่วไปและที่นำเข้าภายในประเทศนิวซีแลนด์ ส่วนการส่งออกและกรณีการขนส่งระหว่างประเทศโดยทั่วไปจะจัดเก็บในอัตราศูนย์ การบริการทางการเงิน ค่าเช่าบ้านและกรณีการให้สินค้าหรือบริการโดยไม่มีผลกำไรโดยทั่วไปจะได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้ ภาษีสินค้าและบริการ ทำให้ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษีเฉพาะกิจการที่ต้องเสียอัตราศูนย์และกรณีเสียภาษีในอัตราก็คือร้อยละ 12.5 สามารถขอคืนภาษีซื้อได้แต่กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการจะไม่สามารถได้สิทธิดังกล่าว² ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

1 โครงสร้างกฎหมายภาษีสินค้าและบริการ (GST)

1.1 กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษี (Taxable supply)

Goods and Services Tax Act 1985 ในมาตรา 2 ได้นิยามให้กิจการที่ต้องเสียภาษีสินค้าและบริการหมายถึง การขายสินค้าและให้บริการภายในประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งมีหน้าที่ต้องเสียภาษีสินค้าและบริการตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 8 กล่าวคือ ต้องเป็นการขายสินค้าและให้บริการที่ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี และได้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 1986 โดยบุคคลซึ่งจดทะเบียนตามมูลค่าของกิจการ³ รวมถึงกิจการที่ถูกกำหนดให้เก็บในอัตราศูนย์ด้วย⁴

¹Commerce Clearing House New Zealand Limited The Information Professionals, “1990 New Zealand Master Tax Guide,” Published annually thereafter, Auckland, p. 683.

²Arthur Andersen, “Asia and the pacific...a Tax Tour 2000,” (31 January 2000), p.135.

³โปรดดูมาตรา 8(1) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

มาตรา 6 (1)⁵ กำหนดให้การกระทำลักษณะดังนี้เป็นการกระทำที่ต้องเสียภาษี⁶

1. มีการกระทำอย่างต่อเนื่องหรือเป็นปกติประจำ และ

2. เป็นการกระทำต่อบุคคลอื่นเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยองค์กรของรัฐหรือเอกชน

แต่ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการกระทำที่เป็นลักษณะงานอดิเรก การขายสินค้าส่วนบุคคล หรือกรณีเป็นการให้สวัสดิการโดยนายจ้างให้แก่ลูกจ้าง⁷

1.2 กิจการที่ไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษี

กิจการที่ไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีสินค้าและบริการ ได้แก่

1. กิจการที่ได้รับการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ

2. กิจการที่ไม่ได้กระทำภายในประเทศนิวซีแลนด์

3. กระทำโดยผู้ไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษี

กล่าวคือ เป็นกิจการที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา 8 แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

1.3 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

Goods and Services Tax Act 1985 มาตรา 10 กำหนดให้ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีสินค้าและบริการ ได้แก่ ผู้ประกอบการขายสินค้าหรือให้บริการภายในประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งจดทะเบียนภาษีสินค้าและบริการ⁸หรือที่กฎหมายได้กำหนดให้จดทะเบียนเข้าสู่ระบบภาษีสินค้าและ

⁴โปรดดูมาตรา 2 แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

⁵โปรดดูมาตรา 6(1) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

⁶Commerce Clearing House New Zealand Limited The Information Professionals, *supra note 1*, p. 684.

⁷โปรดดูมาตรา 6(3) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

⁸Ernst & Yong, "Worldwide VAT and GST Guide," Ernst & Yong Global Limited 2003, England (2003), p. 243.

บริการ หรือเป็นบุคคลซึ่งจดทะเบียนภาษีสินค้าและบริการได้รับสินค้าหรือบริการซึ่งอยู่ในข่ายต้องเสียภาษีสินค้าและบริการ⁹

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการจะต้องมีภูมิลำเนาในประเทศนิวซีแลนด์¹⁰

1.4 การยกเว้นภาษี

กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีเป็นการขายสินค้าหรือให้บริการที่ไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีสินค้าและบริการ ผู้ประกอบการรายใดที่ได้รับยกเว้นภาษีอาจจะเลือกขอจดทะเบียนเข้าระบบภาษีสินค้าและบริการก็ได้¹¹

Goods and Services Tax Act 1985 ในมาตรา 14(1)¹² กำหนดให้การขายสินค้าหรือการให้บริการบางประเภทได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ ดังนี้

1. การบริการทางการเงิน รวมถึงการแลกเปลี่ยนเงินตราและการชำระเงินหรือการฝากเงิน, เงินทุนและเงินปันผล (คำว่าบริการทางการเงินไม่รวมถึงการบัญชีธนาคารทั่วไป)
2. การดำเนินการโดยองค์กรการกุศล
3. การให้บริการด้านสาธารณสุข
4. การให้บริการสวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
5. การให้เช่าที่ดินเพื่ออยู่อาศัย
6. การขายอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้ให้เช่าโดยบุคคลจดทะเบียนภาษีสินค้าและบริการซึ่งมีไว้ให้เช่าไม่ต่ำกว่า 5 ปี (ดูตัวอย่างที่ 2)
7. การขายโลหะมีค่าจำพวกทองคำ, เงิน, ทองคำขาว ยกเว้นกรณีนี้ผู้ประกอบการต้องเสียภาษีอัตราศูนย์¹³ (ดูตัวอย่างที่ 3)

⁹Commerce Clearing House New Zealand Limited The Information Professionals, *supra* note 1, pp. 684-685.

¹⁰โปรดดูมาตรา 8(2) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

¹¹Commerce Clearing House New Zealand Limited The Information Professionals, *supra* note 1, pp. 686.

¹²โปรดดูมาตรา 14(1) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

¹³การใช้อัตราศูนย์จะนำมาใช้สำหรับกิจการขายโลหะรูปพรรณในขั้นตอนผู้ผลิตขายแก่พ่อค้าปลีกเมื่อโลหะถูกนำมาใช้เพื่อการลงทุน ส่วนกรณีอื่นจะได้รับการยกเว้นภาษี

ตัวอย่างที่ 1 พ่อค้าผู้ประกอบการขายรถยนต์ ได้ขายรถยนต์คันหนึ่งแก่วัด 2 ปี ต่อมา วัดได้ขายรถยนต์คันดังกล่าว การขายนี้ได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ

ตัวอย่างที่ 2 ประกอบกิจการสร้างบ้านเพื่อขาย แต่ในระหว่างที่ยังไม่สามารถขายได้นั้น ได้นำออกให้เช่า ช่วงระยะเวลาที่นำออกให้เช่านั้นผู้ประกอบการไม่ได้ขอเครดิตภาษีซื้อ จนกระทั่ง 6 ปีจึงสามารถขายบ้านหลังดังกล่าวได้ การขายนี้ไม่ถูกจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการเพราะได้รับการยกเว้นภาษี

ตัวอย่างที่ 3 การขายโลหะมีค่าโดยพ่อค้าจิวเวลรี่แก่บุคคลใดๆ เป็นกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ

1.5 ความรับผิดในการเสียภาษี

ผู้ประกอบการจะต้องเรียกเก็บภาษีสินค้าและบริการเมื่อเกิดความรับผิดในการเสียภาษีในอัตราภาษีที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

กรณีขายสินค้าทั่วไป ความรับผิดในการเสียภาษีเกิดขึ้นเมื่อมีการส่งมอบสินค้าหรือลูกค้ามารับสินค้าเรียบร้อยแล้ว

กรณีการให้บริการความรับผิดในการเสียภาษีเกิดขึ้นเมื่อได้ให้บริการหรือถือว่ามีบริการแล้ว

1.6 ฐานภาษี

การประกอบกิจการที่อยู่ในความรับผิดของภาษีสินค้าและบริการ คือการขายสินค้าหรือให้บริการที่มีเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 และมาตรา 8 แห่ง Goods and Services Tax Act 1985 โดยฐานภาษีที่จะนำมาคำนวณภาษีสินค้าและบริการจะต้องมาจากการขายสินค้าหรือให้บริการที่กระทำไปเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทน (Consideration)

1.7 อัตราภาษี

ปัจจุบันใช้บังคับอยู่ 2 อัตราดังนี้

(1) อัตราทั่วไป (Standard Rate) ¹⁴

อัตราที่ใช้บังคับปัจจุบันคือ อัตราร้อยละ 12.5 ซึ่งโดยปกติการขายสินค้าหรือให้บริการจะต้องเสียภาษีในอัตราปกติ เว้นแต่จะเป็นกิจการที่กำหนดให้เสียภาษีในอัตราศูนย์หรือได้รับการยกเว้นภาษี

(2) อัตราศูนย์ (Zero Rate) ¹⁵

คือ การเสียภาษีสินค้าและบริการในอัตราร้อยละ 0 ซึ่งจะเป็นกรณีที่ผู้ขายสินค้าหรือให้บริการไม่ต้องเรียกเก็บภาษีขายจากผู้ซื้อแต่ยังคงมีสิทธิขอคืนภาษีซื้อที่เกิดจากการขายสินค้าหรือให้บริการดังกล่าวได้¹⁶ ซึ่งได้แก่

(2.1) สินค้าส่งออก

(2.2) สินค้าซึ่งอยู่นอกราชอาณาจักร

(2.3) สินค้านำมาใช้ประโยชน์เกี่ยวข้องกับสินค้าเข้าที่ไม่เป็นการถาวร

(2.4) การขนส่ง

(2.5) กิจการที่ต้องเสียภาษีที่มีลักษณะเป็นการขายแบบเคลื่อนที่ เช่น การค้าที่ให้ผู้รับสินค้าอยู่ในสถานะที่สามารถเสียภาษีได้โดยปราศจากการขัดขวาง

(2.6) บริการเกี่ยวกับการสื่อสาร

(2.7) โลหะมีค่ารูปพรรณ¹⁷

(2.8) การบริการระหว่างประเทศ

(2.9) การบริการทางการเงิน เฉพาะที่เข้าหลักเกณฑ์ให้เสียภาษีอัตราศูนย์ได้

ภาษีสินค้าและบริการอัตราศูนย์จัดเก็บในกิจการที่ทำเพื่อสนองตอบการชำระภาษีปีโตรเลียมและภาษีสรรพสามิต การใช้อัตราศูนย์นี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญ 2 ประการ¹⁸ คือ

1. ในกรณีส่งออกสินค้าออกไปต่างประเทศ ไม่ควรจะต้องจัดเก็บภาษีแบบเต็มอัตราซึ่งจะทำให้ราคาส่งออกสินค้าสูงขึ้น

¹⁴ โปรดดูมาตรา 8 แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

¹⁵ โปรดดูมาตรา 11 แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

¹⁶ Commerce Clearing House New Zealand Limited The Information Professionals, *supra* note 1, pp.685.

¹⁷ ได้แก่ ทองคำ, เงิน, ทองคำขาวและอื่นๆ

¹⁸ Commerce Clearing House New Zealand Limited The Information Professionals, *supra* note 1, pp.685.

2. ในกรณีขายสินค้าหรือให้บริการภายในประเทศนิวซีแลนด์ การใช้อัตราศูนย์จะไม่ทำให้เป็นการเลือกปฏิบัติในการจัดเก็บภาษี

ด้วยเหตุนี้ การใช้อัตราศูนย์ของกิจการค้าพวกทองคำรูปพรรณนั้นส่วนที่เป็นภาษีสินค้าและบริการจะไม่ส่งผลให้ราคาขายสูงขึ้นหากต่อมามีการขายให้กับผู้ประกอบการที่ได้รับยกเว้นภาษี

1.8 การคำนวณภาษี¹⁹

การคำนวณภาษีสินค้าและบริการนั้นเป็นไปตามหลักการการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มทั่วไป กล่าวคือ

$$\text{ภาษีที่ต้องชำระ} = \text{ภาษีขาย} - \text{ภาษีซื้อ}$$

(1) ภาษีขาย (Output tax)

ภาษีขาย คือ ภาษีสินค้าและบริการของการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในความรับผิดชอบของภาษีสินค้าและบริการที่ผู้ประกอบการจะเรียกเก็บจากลูกค้าผู้ซื้อสินค้าหรือบริการนั้น ซึ่งจะคำนวณโดยการนำมูลค่าของการขายสินค้าหรือบริการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีสินค้าและบริการคูณด้วยอัตราภาษี ทั้งนี้ มูลค่าของการขายสินค้าหรือให้บริการจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่ได้จ่ายไปเพื่อสินค้าหรือบริการนั้นซึ่งเรียกว่า ค่าตอบแทน (Consideration) โดยค่าตอบแทนนี้อาจจะอยู่ในรูปของตัวเงินหรืออื่นๆ ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับเงิน

(2) ภาษีซื้อ (Input tax)

ภาษีซื้อ คือ ภาษีสินค้าและบริการที่ผู้ประกอบการถูกเรียกเก็บในการซื้อสินค้าหรือบริการที่ใช้ในการประกอบธุรกิจและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งจะหมายความรวมถึง การซื้อสินค้าหรือบริการภายในประเทศนิวซีแลนด์ สินค้านำเข้า

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการสามารถขอคืนภาษีซื้อ ในกรณีที่ภาษีซื้อดังกล่าวเกิดจากการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในความรับผิดชอบในอัตราภาษีสินค้าและบริการ ไม่ว่าในอัตราปกติ หรืออัตราศูนย์ หรือในกรณีที่การขายสินค้าหรือให้บริการนั้นได้กระทำภายนอกขอบเขตของภาษีสินค้าและบริการของนิวซีแลนด์

อย่างไรก็ดี ภาษีซื้อบางรายการไม่สามารถนำมาขอคืนได้ เช่น ภาษีซื้อที่เกิดจากการซื้อสินค้าหรือบริการที่ไม่ได้นำไปใช้ในการประกอบกิจการ ภาษีซื้อที่เกิดขึ้นก่อนได้จดทะเบียนเป็น

¹⁹โปรดดูมาตรา 20 แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีสินค้าและบริการ ภาษีซื้อที่เกี่ยวกับกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ เป็นต้น

โดยการขอคืนภาษีซื้อจะคำนวณโดยนำภาษีซื้อมาหักออกจากภาษีขายตามแบบขอคืนภาษีสินค้าและบริการ ในกรณีที่ภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย ผู้ประกอบการก็สามารถขอคืนภาษีซื้อในส่วนต่างได้

1.9 การจดทะเบียนภาษี²⁰

บุคคลซึ่งจดทะเบียนเข้าระบบภาษีสินค้าและบริการอาจจะเก็บภาษีสินค้าและบริการได้ บุคคลใด ๆ ที่ประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีสินค้าและบริการนับตั้งแต่วันที่กำหนดภายในราชอาณาจักรอาจจะจดทะเบียนเพื่อเสียภาษีสินค้าและบริการได้

อย่างไรก็ตาม บุคคลใด ๆ ที่ดำเนินกิจการที่ต้องเสียภาษีภายในราชอาณาจักรภายในรอบระยะเวลาภาษีหรือมีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการเกินกว่า 40,000 เหรียญ จะต้องจดทะเบียนเพื่อเสียภาษีสินค้าและบริการ

ผู้ที่สามารถจดทะเบียนได้เหมาะสำหรับ สมาคม, บริษัท, บุคคล, คณะบุคคลซึ่งไม่มุ่งหวังผลกำไรและบุคคลอื่นๆ สาขาและหน่วยงานของบุคคลซึ่งได้จดทะเบียนอาจจะได้รับการพิจารณาให้จดทะเบียนแยกต่างหาก

บุคคลซึ่งได้จดทะเบียนต้องแจ้งเป็นหนังสือแก่สรรพากรภายใน 21 วันหากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเช่น การเปลี่ยนแปลงกิจการที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษี

สรรพากรอาจจะยกเลิกการขอจดทะเบียนเมื่อผู้จดทะเบียนสิ้นสุดสภาพหน้าที่ตามกฎหมายกล่าวคือ เมื่อสรรพากรตรวจพบว่ากิจการที่ต้องเสียภาษีในช่วงรอบระยะเวลาที่ต้องเสียภาษีคือ 12 เดือนถัดไป คาดว่ารายรับจากการประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีจะได้รับไม่เกิน 40,000 เหรียญ อย่างไรก็ตาม บุคคลนั้นต้องมีการจดทะเบียนมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี ในทำนองเดียวกัน การจดทะเบียนจะถูกยกเลิกเช่นกันถ้าบุคคลนั้นได้ยกเลิกการประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีทั้งหมดซึ่งในกรณีนี้สรรพากรจะต้องรับทราบภายใน 21 วัน

²⁰โปรดดูมาตรา 51 แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

2 การจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการกับการบริการทางการเงิน

2.1 ความหมายของ”การบริการทางการเงิน” (Financial Services)

มาตรา 3 (1) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985 ได้นิยามความหมายของการบริการทางการเงิน (financial services) ให้นำมาซึ่งการบริการ ดังนี้²¹

- 1.การแลกเปลี่ยนเงินตรา (ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนของธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์, บัญชีเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรืออื่นใด)
- 2.กรณีการชำระเงิน,การเรียกเก็บเงินหรือการโอนกรรมสิทธิ์ในเช็คหรือตั๋วแลกเงิน
- 3.กรณีการชำระบางส่วน, การเบิกเงิน, การรับรอง, การสลักหลังหรือการโอนตราสารหนี้
- 4.กรณีการชำระบางส่วนหรือโอนกรรมสิทธิ์ในตราสารทุนหรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียง
- 5.การรับประกันหรือรับประกันช่วงการค้ำประกันใน ตราสารทุน ตราสารหนี้หรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียง
- 6.การให้สินเชื่อภายใต้ข้อตกลงการให้สินเชื่อ
- 7.การต่ออายุหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิใน ตราสารทุน ตราสารหนี้หรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียงหรือสัญญาสินเชื่อ
- 8.การจัดให้มี การถือเอาสิทธิ การเปลี่ยนแปลงหรือการปลดภาระของหลักประกัน,การชดเชยค่าเสียหาย,การค้ำประกันหรือข้อตกลงเกี่ยวกับวิธีการชำระหนี้ตามเช็ค,สัญญาสินเชื่อ, ตราสารทุน ตราสารหนี้หรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียงหรือเกี่ยวกับการกระทำที่ได้กำหนดไว้ตามข้อ 2 ถึง 7 ข้างต้น
- : 9.การจัดให้มีหรือการโอนสิทธิในสัญญาประกันชีวิตหรือการทำสัญญาประกันภัยต่อที่เกี่ยวกับสัญญาเช่นนั้น
- 10.การจัดให้มีหรือการโอนสิทธิหรือประโยชน์จากกองทุนบำนาญหรือการจัดการในกองทุนบำนาญ
- 11.การจัดให้มีหรือการโอนสิทธิของสัญญาฟิวเจอร์ผ่านตลาดที่ได้กำหนดไว้หรือวิธี arm's length

²¹โปรดดูมาตรา 3(1) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

12.การจัดให้มีซึ่งตราสารสิทธิเลือกทางการเงิน

13.การจ่ายหรือการเรียกเก็บดอกเบี้ย เงินต้น เงินปันผล หรือเงินอื่นใดเกี่ยวกับตราสารทุน ตราสารหนี้หรือตราสารที่ผู้ทรงสิทธิออกเสียง สัญญาสินเชื่อ สัญญาประกันชีวิต สัญญากองทุนบำนาญและสัญญาพิวเจอร์

14.การเจรจาตกลง หรือการจัดการกิจกรรมใดๆ ตามที่ระบุไว้ในข้อ 1 ถึง 13 นอกเหนือจากการให้คำแนะนำ

15.การลงทุนในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ถ้า

(1) เป็นการลงทุนในตราสารทุนเท่ากับหรือมากกว่า 10% ของตราสารทุนทั้งหมดที่ออกโดยองค์กรนั้น หรือในตราสารที่มีสิทธิออกเสียงเท่ากับหรือมากกว่า 10% ของตราสารที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดที่ออกโดยองค์กรนั้น และ

(2) การลงทุนดังกล่าวอนุญาตให้ผู้ลงทุนหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดในนามของผู้ลงทุนมีอำนาจในการจัดการธุรกิจขององค์กรนั้น

16.การประเมินราคาโดยนักลงทุนซึ่งการลงทุนตามข้อ 15 และการวางแผนหรือการกระทำดังกล่าวมีอำนาจในการจัดการธุรกิจขององค์กรนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการสงวนไว้หรือการเพิ่มมูลค่าของการลงทุน

อย่างไรก็ตาม การบริการทางการเงินไม่รวมถึงกรณีดังนี้²²

1. การโอนสิทธิที่จะได้รับการชำระเงินจากกิจการที่ต้องเสียภาษีถ้าผลของการโอนภาษีขายจะไม่เป็นภาษีขายของช่วงเวลาภาษีตามวัตถุประสงค์ในมาตรา 20(4)

2. บริการเรียกเก็บหนี้โดยบุคคลที่ไม่ใช่เจ้าหนี้

ผู้ให้บริการทางการเงินหรือที่เรียกว่าการเป็นตัวกลางทางการเงิน (Financial intermediary) ในความเข้าใจอย่างกว้างที่สุด คำว่า “ตัวกลาง (intermediary)” หมายความว่ารวมถึงบุคคลใดๆ ซึ่งให้บริการแก่บุคคลอื่นๆ ด้วยกัน การเป็นตัวกลางคือ การให้บริการโดยบุคคลในการนำผู้ผลิตและผู้บริโภคสำหรับสินค้าและบริการเฉพาะอย่างมารวมกัน เพราะฉะนั้น บรรดาตัวกลางทำให้ลดต้นทุนการค้าธุรกิจซึ่งแตกต่างกับการเกี่ยวเนื่องกันโดยตรงระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค²³

²²โปรดดูมาตรา 3(4) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

²³Hon Dr Michael Cullen, “GST and financial services; a government discussion document, ”the Policy Advice Division of the Inland Revenue Department, Wellington, p.69.

ตัวกลางทางการเงิน สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะดังนี้²⁴

1. การเป็นตัวกลางระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้งาการลงทุนทางการเงิน
2. การเป็นตัวกลางระหว่างบุคคลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลและหรือความสามารถที่แตกต่างกันสำหรับความเสี่ยง
3. การเป็นตัวกลางทางการเงินระหว่างบุคคลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลไปยังบรรดาความเสี่ยงในลักษณะเดียวกัน)
4. การเป็นตัวกลางทางการเงินระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายจำพวกสินค้า, เงินตรา, หนี้และตราสารทุน

ในการเพิ่มการบริการเกี่ยวกับตัวกลางเหล่านี้ ธุรกิจอาจจะจัดให้มีบริการที่ปรึกษาและบริการเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้วยได้ เช่น หน้าที่ในด้านการจัดการการวางแผนการเก็บรักษาบันทึกข้อมูลและดูแลเงินสด (record-keeping and cash management functions) และสินเชื่อ (credit) และการประเมินหลักทรัพย์ในการลงทุน (investment evaluation)

2.2 การบังคับใช้กฎหมายในการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการ (ก่อน 1/1/2005)

2.2.1 การยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ

สืบเนื่องจากปัญหาความยุ่งยากในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) หรือภาษีสินค้าและบริการ (GST) สำหรับธุรกรรมบริการทางการเงินในหลายๆ ประเทศทั่วโลก ประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศหนึ่งที่กำหนดให้ธุรกรรมดังกล่าวอยู่ในระบบภาษีสินค้าและบริการแต่ได้รับการยกเว้นการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการ (GST) จากการบริการ นับตั้งแต่ได้เริ่มนำภาษีสินค้าและบริการมาบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 1986 โดยมาตรา 14(1)(a) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985 ให้มีการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการสำหรับการบริการทางการเงิน ซึ่งรวมทั้งการขายสินค้าและบริการใดๆ ซึ่งมีความจำเป็นและเหมาะสมสำหรับการบริการทางการเงินโดยผู้ประกอบการบริการทางการเงินนั้น

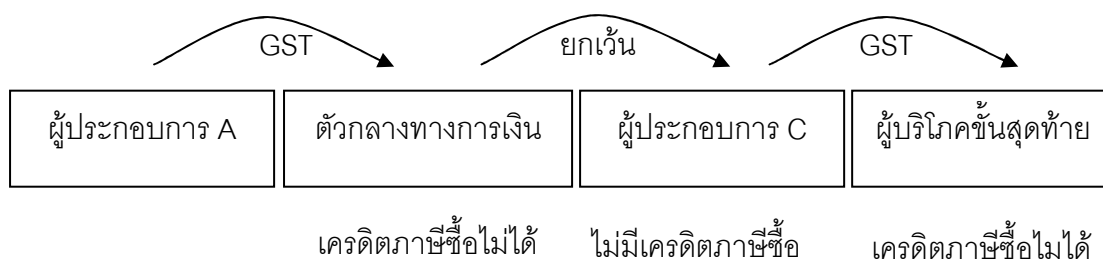
Goods and Services Tax Act 1985 ซึ่งใช้บังคับในช่วงเวลานี้ ได้ยกเว้นภาษีสินค้าและบริการสำหรับการให้บริการทางการเงินทุกกรณี ไม่ว่าผู้รับบริการจะเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนหรือไม่

²⁴ Ibid, p. 69.

ภาพประกอบที่ 1

การให้บริการทางการเงินโดยตัวกลางทางการเงิน

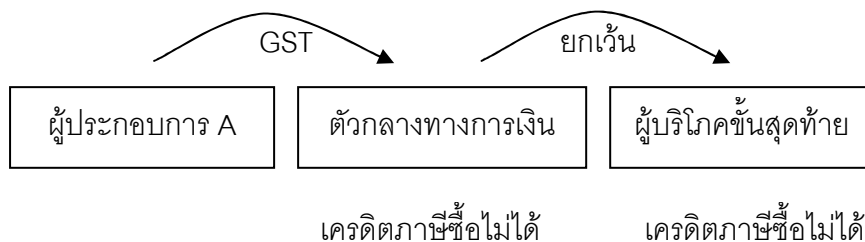
ภาพประกอบที่ 1.1 การให้บริการระหว่างผู้ประกอบการไปยังผู้ประกอบการ (B2B)²⁵

จากภาพประกอบข้างต้นเป็นการให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการ C โดยตัวกลางทางการเงินซึ่งการบริการในขั้นตอนดังกล่าวจะได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการมีผลทำให้ตัวกลางทางการเงินไม่มีภาษีขายจากการให้บริการ จึงไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อที่ชำระรวมไปในบรรดาค่าใช้จ่ายต้นทุนการประกอบการบริการให้กับผู้ประกอบการ A ได้ ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการ C ซึ่งเป็นผู้รับบริการทางการเงินจากตัวกลางทางการเงิน เมื่อมีการให้บริการหรือขายสินค้าให้กับผู้บริโภคขั้นสุดท้ายจะต้องจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการจากผู้บริโภคทำให้เกิดภาษีขายแต่ไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อได้เช่นเดียวกันเพราะการรับบริการทางการเงินจากตัวกลางทางการเงินทำให้ไม่มีการะภาษีซื้อที่จะเครดิต

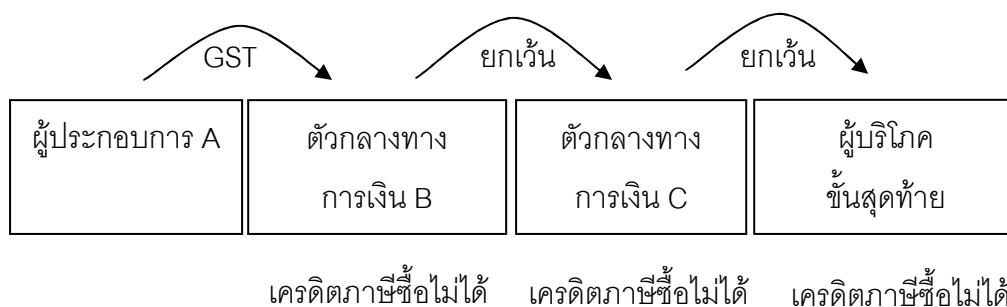
²⁵หมายถึง การให้บริการเฉพาะแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนในระบบภาษีสินค้าและบริการโดยผู้ประกอบการจดทะเบียนด้วยกัน

ภาพประกอบที่ 1.2 การให้บริการระหว่างผู้ประกอบการไปยังผู้บริโภค (B2C)²⁶

จากภาพประกอบข้างต้นเป็นการให้บริการทางการเงินโดยตัวกลางทางการเงินแก่ผู้บริโภคขั้นสุดท้ายซึ่งการให้บริการดังกล่าวจะได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการเช่นเดียวกัน

ภาพประกอบที่ 1.3 การให้บริการระหว่างตัวกลางทางการเงิน

จากภาพประกอบข้างต้นเป็นการให้บริการทางการเงินโดยตัวกลางทางการเงินแก่ตัวกลางทางการเงินด้วยกัน การให้บริการดังกล่าวได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการเช่นเดียวกันกับการให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการอื่นๆ และผู้บริโภคขั้นสุดท้าย

2.2.2 ปัญหาจากการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ

1) ปัญหาการทับซ้อนของภาษี (Tax Cascading)

²⁶หมายถึง การให้บริการแก่ผู้บริโภคซึ่งมิได้ประกอบการหรือผู้ประกอบการที่ไม่จดทะเบียนในระบบภาษีสินค้าและบริการโดยผู้ประกอบการจดทะเบียน

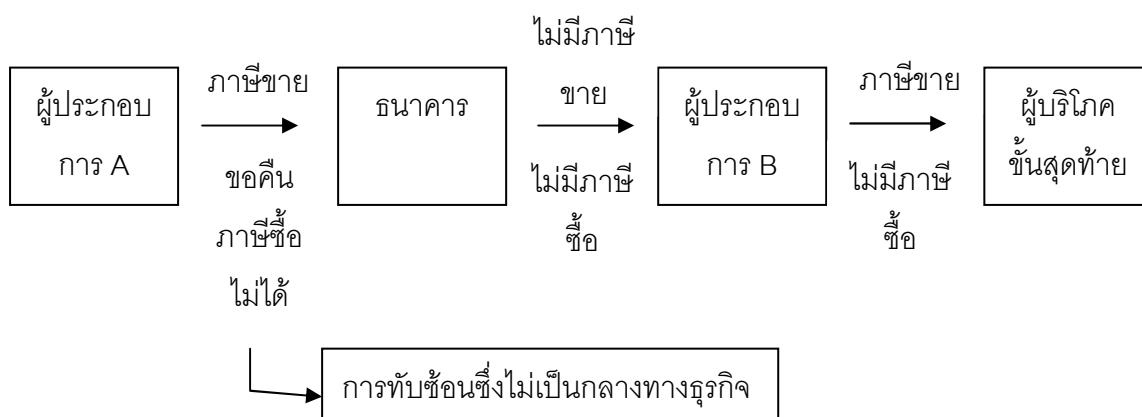
การทับซ้อนของภาษีเกิดขึ้นเมื่อผู้ให้บริการทางการเงินไม่สามารถเรียกคืนภาษีสินค้าและบริการซึ่งได้จ่ายไปในการจัดซื้อสินค้าและบริการ ภาษีสินค้าและบริการซึ่งไม่สมควรต้องชำระ (Non-creditable GST) จะรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนในการผลิต²⁷ ดังนั้น เพื่อที่จะชดเชยค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ ถ้าไม่เพิ่มมูลค่าการเรียกเก็บค่าบริการ ตัวกลางทางการเงินจะต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายภาษีสินค้าและบริการนั้น

ถ้าผู้ประกอบการเลือกวิธีการเพิ่มมูลค่าราคาในการขายสินค้าหรือให้บริการ ผู้บริโภคชั้นสุดท้ายจะเป็นผู้รับภาระที่จะต้องซื้อสินค้าและบริการในราคาแพง ส่วนทางเลือกอีกริธีหนึ่ง ถ้าผู้ประกอบการยอมรับภาระภาษีสินค้าและบริการส่วนที่ทับซ้อนนั่นเอง ภาษีสินค้าและบริการที่ได้จ่ายไปจะมีผลให้กำไรทางธุรกิจลดลงมากกว่าถูกรวมไปในมูลค่าราคาสินค้าและบริการซึ่งได้ขายหรือให้บริการแก่ผู้บริโภคชั้นสุดท้าย²⁸ กล่าวคือ ผู้บริโภคชั้นสุดท้ายจะเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและใช้บริการในราคาต่ำแต่ส่งผลให้ผู้ประกอบการได้รับผลกำไรลดน้อยลง

ภาพประกอบที่ 2

เปรียบเทียบการทับซ้อนของภาษีจากการประกอบกิจการบริการทางการเงิน
กับธุรกิจอื่นที่ไม่ได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ

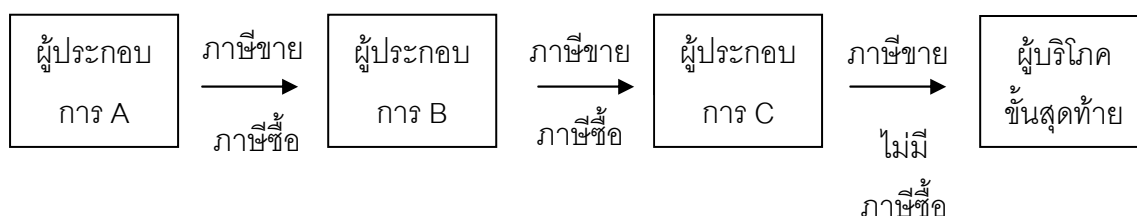
ภาพประกอบที่ 2.1 บริการทางการเงิน

²⁷ Hon Dr Michael Cullen, *supra* note 23, p.12.

²⁸ Hon Dr Michael Cullen, *supra* note 23, p.12.

ภาพประกอบที่ 2.2 ธุรกิจอื่นๆ

ที่มา Marie Pallot, “GST and financial services (the New Zealand) experience),”
<<http://www.itdweb.org/VATConference/...>>.

จากภาพประกอบที่ 2.1 และ 2.2 จะเห็นว่าเกิดการทับซ้อนทางภาษีในการบริการทางการเงินเนื่องจากธนาคารได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมภาษีสินค้าและบริการ (GST) ในการเรียกเก็บดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการจากผู้รับบริการ ธนาคารจึงไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อจากการชำระค่าสินค้าหรือบริการจากธุรกิจ A ได้ ทำให้เกิดการเสียภาษีที่มากเกินไปสำหรับการบริการทางการเงินเนื่องจากหลักการของภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีสินค้าและบริการ ผู้รับภาระภาษีที่แท้จริงคือผู้บริโภคขั้นสุดท้าย แต่กรณีการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการให้กับการประกอบบริการทางการเงินแก่ธุรกิจ B ทำให้รัฐได้รับภาษีสินค้าและบริการซ้ำซ้อนกันสำหรับการบริการเดียวกัน

ในขณะเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจ B จากภาพประกอบที่ 2.2 ซึ่งซื้อสินค้าและบริการจากธุรกิจ A เช่นเดียวกันกับกรณี 2.1 แต่เมื่อธุรกิจ B ขายสินค้าหรือให้บริการซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีแก่ธุรกิจ C ในกรณีนี้ ธุรกิจ B สามารถขอคืนภาษีซื้อที่ได้ชำระไปพร้อมค่าสินค้าและบริการที่จ่ายไปให้กับธุรกิจ A คืนจากรัฐได้

การทับซ้อนทางภาษีดังกล่าวทำให้เกิดความไม่เป็นกลางทางภาษีในระบบธุรกิจของประเทศและส่งผลให้ราคาสินค้าสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่ขายให้แก่ผู้บริโภคขั้นสุดท้ายราคาเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย

2) ปัญหาต้นทุนการบริการ

สืบเนื่องจากปัญหาการทับซ้อนของภาษี กล่าวคือ การจัดเก็บภาษีจากการบริการทางการเงินมากเกินไปเนื่องจากผู้ประกอบการบริการทางการเงินไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อได้ทำให้เกิด

การทับซ้อนทางภาษีในระบบเศรษฐกิจ²⁹ นั้นมีภาษีสินค้าและบริการตกค้างอยู่ในทอดของผู้ให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการซึ่งผู้ให้บริการทางการเงินไม่สามารถขอคืนภาษีจากรัฐได้ ส่งผลให้มีภาษีสินค้าและบริการแฝงอยู่ในค่าบริการแก่ผู้ประกอบการและส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังต้นทุนที่สูงขึ้นของการขายสินค้าและหรือการบริการของผู้ประกอบการแก่ผู้บริโภคขั้นสุดท้าย

กรณีตัวอย่างต่อไปนี้แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นของกิจการ 2 ประเภท โดยบุคคลซึ่งจดทะเบียนแก่ผู้ค้าปลีกภายในราชอาณาจักร โดยกิจการแรกเป็นการขายสินค้าซึ่งต้องเสียภาษีสินค้าและบริการโดยผู้ผลิต ส่วนกิจการที่ 2 เป็นการให้บริการทางการเงินโดยธนาคาร

ตารางที่ 5

เปรียบเทียบการประกอบกิจการระหว่างผู้ผลิตสินค้ากับธนาคาร

ผู้ผลิต		ธนาคาร	
ค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้า	900.00	ค่าใช้จ่ายในการจัดการบริการ	900.00
เครดิตภาษีซื้อ	(100.00)	เครดิตภาษีซื้อ	-
ต้นทุน	800.00	ต้นทุน	900.00
การทำกำไร	200.00	การทำกำไร	200.00
ค่าใช้จ่ายขั้นต้นของสินค้า	1,000.00	ดอกเบี้ย	1,100.00
GST 12.5%	125.00	GST (ยกเว้น)	-
ราคาของสินค้าที่ขาย	1,125.00	ดอกเบี้ยที่จัดเก็บ	1,100.00

ที่มา GST and financial services; a government discussion document by the Policy Advice Division of the Inland Revenue Department

จะเห็นได้ว่า จำนวนต้นทุนที่แท้จริงที่ใช้ในการประกอบการระหว่างผู้ผลิตกับธนาคารแตกต่างกัน โดยจำนวนต้นทุนในการประกอบการบริการของธนาคารมีมูลค่ามากกว่าเนื่องจากไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อที่ได้จ่ายรวมไปกับค่าใช้จ่ายในการจัดการบริการได้ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเนื่องแก่

²⁹Hon Dr Michael Cullen, *supra* note 23, p.21.

ผู้ประกอบการรายย่อยในฐานะผู้ซื้อสินค้าจากผู้ผลิตและรับบริการทางการเงินจากธนาคารในการขายสินค้าและบริการต่อไป

ตารางที่ 6

เปรียบเทียบการขายสินค้าและการให้บริการโดยผู้ประกอบการรายย่อยแก่ผู้บริโภค

ผู้ประกอบการรายย่อย A		ผู้ประกอบการรายย่อย B	
ราคาซื้อจากผู้ผลิต	1,125.00	ดอกเบี้ยที่ชำระแก่ธนาคาร	1,100.00
เครดิตภาษีซื้อ	(125.00)	เครดิตภาษีซื้อ	-
ต้นทุน	1,000.00	ต้นทุน	1,100.00
การทำกำไร	200.00	การทำกำไร	200.00
ราคาขั้นต้นของสินค้าที่ได้ขาย	1,200.00	ราคาขั้นต้นของสินค้าที่ได้ขาย	1,300.00
GST 12.5%	150.00	GST 12.5%	162.50
ราคาของสินค้าที่ได้ขาย	1,350.00	ราคาของสินค้าที่ได้ขาย	1,462.50

ที่มา GST and financial services; a government discussion document by the Policy Advice Division of the Inland Revenue Department

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผลจากการให้บริการทางการเงินของผู้ประกอบการรายย่อย B ราคาของสินค้าหรือค่าบริการที่ผู้ประกอบการรายย่อย B ต้องขายหรือเรียกเก็บค่าบริการจากผู้บริโภคมีราคาที่สูงกว่าผู้ประกอบการรายย่อย A เหตุเพราะในการชำระดอกเบี้ยหรือค่าบริการให้กับธนาคาร ผู้ประกอบการรายย่อย B ได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ จึงทำให้ไม่มีภาษีซื้อที่จะขอคืนแต่จะต้องบวกภาษีขายในการขายสินค้าและบริการ

3) ปัญหาการจ้างการบริการบุคคลภายนอก (Outsourced)

ปัญหาการทับซ้อนทางภาษีที่สร้างความไม่เป็นกลางและเพิ่มต้นทุนการบริการในกรณีการให้บริการทางการเงินระหว่างผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบภาษีสินค้าและบริการนั้นมีผลต่อเนื่องทำให้เกิดการจัดตั้งแผนภายในหรือจ้างพนักงานเพื่อมาให้บริการแทนในองค์กรธุรกิจของผู้ประกอบการหรือที่เรียกว่า Self-Supply แทนการว่าจ้างหรือใช้บริการจากบุคคลภายนอก (Outsourcing)

ในประเทศนิวซีแลนด์ขณะนั้นผู้ให้บริการทางการเงินมีความโน้มเอียงเพิ่มสูงขึ้นที่จะจัดให้มีการบริการสำคัญๆ ภายในหน่วยงานของตนเองเพราะเหตุที่ผู้ให้บริการเองไม่สามารถขอคืนภาษีสินค้าและบริการที่ได้ชำระไปในค่าสินค้าและบริการซึ่งได้จัดซื้อมาได้ ผู้ให้บริการเหล่านี้มองว่าการจัดให้มีการบริการกันเองภายในหน่วยงานมีผลดีกว่าการรับบริการจากบุคคลภายนอกซึ่งเป็นไปได้ที่จะถูกเรียกเก็บภาษีสินค้าและบริการในค่าใช้จ่าย³⁰

4) ปัญหาการส่งออกและนำเข้าบริการ

เนื่องจากการนำเข้าบริการในประเทศนิวซีแลนด์ไม่ต้องเสียภาษีสินค้าและบริการซึ่งแตกต่างกับประเทศอื่นๆ ในกลุ่ม OECD จึงส่งผลกระทบให้เกิดการจำกัดจำนวนการนำเข้าการบริการซึ่งเข้าระบบภาษีสินค้าและบริการและความยุ่งยากในการจัดเก็บและรวบรวมมูลค่าการเสียภาษีสินค้าและบริการของผู้ประกอบการนำเข้า การนำเข้าภาษีสินค้าและบริการเข้ามาใช้ในประเทศนิวซีแลนด์ครั้งแรกๆ นอกจากการบริการขนส่งแล้ว นิวซีแลนด์ค่อนข้างจะจำกัดการนำเข้าบริการเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุผลที่ว่ากฎหมายและเทคโนโลยีในสมัยนั้น (ประมาณปี ค.ศ.1985-1986) ยังไม่มีความก้าวหน้ามากนัก อีกทั้ง มีการกีดขวางการค้าระหว่างประเทศในการบริการ กระบวนการผลิตต่างๆ ที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าบริการจึงไม่ก่อให้เกิดกำไร³¹ เพราะต้นทุนสูง

การปราศจากภาษีสินค้าและบริการในการนำเข้าบริการจึงทำให้เกิดการบิดเบือนทางการบริโภคและการผลิต สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้บริโภคในประเทศนำเข้าการบริการจากต่างประเทศแทนการผลิตในประเทศที่จะต้องเสียภาษีสินค้าและบริการ อีกทั้ง ผู้ผลิตในประเทศซึ่งไม่สามารถผลัดภาระภาษีสินค้าและบริการให้กับผู้บริโภค ไม่สามารถจะเรียกร้องขอคืนภาษีซื้อหรือไม่ต้องการเกิดความยุ่งยากในการขอคืนภาษีซื้อคืนก็ล้วนมีแนวโน้มที่จะพึ่งการนำเข้าบริการจากต่างประเทศมากกว่า วิธีนี้จึงเป็นการกระตุ้นที่ไร้ประสิทธิภาพต่อแบบแผนของการบริโภค เพราะจะไปลดการบริโภคการบริการภายในประเทศ

ในส่วนของการส่งออกบริการทางการเงินอาจจะต้องเสียภาษีในอัตราศูนย์³² ซึ่งหมายความว่าผู้ส่งออกสามารถขอคืนภาษีซื้อสำหรับต้นทุนในการให้บริการได้แต่ภาษีที่จัดเก็บรวมในราคาค่าบริการจะเป็น 0 เปอร์เซนต์ ในขณะที่การบริการทางการเงินภายในประเทศได้รับการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการจึงไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อสำหรับต้นทุนในการให้บริการได้และ

³⁰Hon Dr Michael Cullen, *supra* note 23, p.13.

³¹Marie Pallor and Hayden Fenwick, "RECENT GST REFORMS AND PROPOSALS IN NEW ZEALAND, " Inland Revenue, New Zealand , p.96.

³²*Ibid*, p.96.

ไม่สามารถรวมภาษีขายในค่าบริการได้เช่นกัน ข้อแตกต่างนี้จึงทำให้เกิดปัญหาต่อความเพียงพอและความสมดุลต่อการบริโภคการบริการภายในประเทศซึ่งผู้ประกอบการจะมุ่งแต่การส่งออกบริการในขณะที่ผู้บริโภคมุ่งไปที่รับบริการจากการนำเข้า

5) ปัญหาการจำกัดนิยามของคำว่า “บริการทางการเงิน” และการแบ่งสรร (Definition of “financial services” & Apportionment)

ขอบเขตของคำจำกัดความของ “การบริการทางการเงิน” เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1985 ในเอกสารการอภิปรายเรื่องการเสนอใช้ภาษีสินค้าและบริการกับการบริการทางการเงิน³³ ซึ่งกำหนดให้การยกเว้นภาษีสินค้าและบริการใช้กับประเภทของการบริการทางการเงินแบบกว้างๆ ได้แก่ การจัดการกับการเงิน, การจัดการกับหลักทรัพย์, การให้สินเชื่อและให้เงินกู้, กิจการนายหน้า และ/หรือ การบริการเป็นตัวกลางเกี่ยวกับกิจการที่กล่าวมานี้และการรับประกันชีวิต การกำหนดขอบเขตคำจำกัดความลักษณะนี้ยังคงมีความเหมาะสมแต่ยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนานโยบายอุตสาหกรรมบริการทางการเงิน

การให้คำจำกัดความของคำว่า “บริการทางการเงิน” ซึ่งปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้นทำให้เกิดความซับซ้อนในการแยกแยะและสร้างความสับสนในการจัดทำบัญชีค่าใช้จ่ายและการดำเนินการบริการ ถึงแม้ว่าจะได้มีการแก้ไขกฎหมายในปี ค.ศ. 1989 ประกอบกับสถิติของสภาองคมนตรีในภายในคณะกรรมการของกรมสรรพากรและฝ่ายระบบข้อมูลการธนาคารได้ให้แนวทางบางประการเกี่ยวกับขอบเขตระหว่างบริการเกี่ยวกับการเงินและบริการที่ไม่ใช่ด้านการเงินไว้บ้างแล้วก็ตาม แต่ปัญหาการกำหนดว่าสิ่งใดคือการบริการทางการเงินหรือไม่ใช้นั้นยังคงเป็นความซับซ้อนของพระราชบัญญัติภาษีสินค้าและบริการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก³⁴

ในกรณีการแบ่งสรร (Apportionment) มาจากการขีดเส้นขอบเขตระหว่างกิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีกับกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้มีหน้าที่เสียภาษีซึ่งกระทำทั้ง 2 กิจการในการจัดกลุ่มและจัดสรรวัสดุอุปกรณ์การใช้จ่ายเมื่อต้องขอคืนภาษีซื้อ³⁵ ปัญหานี้ยังสร้างความยุ่งยากแก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่จะแยกแยะได้ถูกต้องซึ่งในทางปฏิบัติมักจะเกิดปัญหาขึ้นกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นตัวกลางทางการเงินที่จะต้องยื่นเสียภาษีสินค้าและบริการ

³³Hon Dr Michael Cullen, *supra* note 23, p.37.

³⁴Hon Dr Michael Cullen, *supra* note 23, p.13.

³⁵Hon Dr Michael Cullen, *supra* note 23, p.13.

6) ปัญหากรณีที่มีการรวมกลุ่มบริษัท (Grouping of companies)

จากปัญหาความโน้มเอียงที่เพิ่มสูงขึ้นในการจัดให้มีการบริการกันเองภายในหน่วยงานทำให้เกิดการรวมกลุ่มบริษัทที่ให้บริการกันเองในแนวดิ่ง (Vertical Integration) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำนวนมากได้จัดตั้งกลุ่มบริษัทโดยมีวัตถุประสงค์วางแผนระบบการเสียภาษีสินค้าและบริการของตน กล่าวคือ ผู้เสียภาษีสามารถนำประโยชน์จากการจดทะเบียนรวมกลุ่มนี้เพื่อที่จะลดการบิดเบือนปัญหาใดๆ ระหว่างการจัดตั้งองค์กรแบบเดี่ยว (single entity), แบบสาขา (branch structure) และแบบกลุ่ม (group structure) และเพื่อลดต้นทุนที่จำเป็นต้องเสีย (Compliance costs) โดยการปฏิบัติต่อกลุ่มเช่นเดียวกับองค์กรเดี่ยว (single entity)

แม้ว่าการรวมกลุ่มจะทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีส่วนใหญ่ลดปัญหาการจัดการและค่าใช้จ่ายได้ แต่อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มก็ทำให้เกิดการรวมกิจการซึ่งต้องเสียภาษีและได้รับยกเว้นภาษีไว้ด้วยกัน เช่น สถาบันการเงิน การใช้หลักการนี้จึงเป็นเรื่องที่สร้างความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะได้กล่าวไว้เพียงสังเขป ดังนี้

นับตั้งแต่ประเทศนิวซีแลนด์ได้นำภาษีสินค้าและบริการมาใช้ในปี ค.ศ 1986 หลักการรวมกลุ่ม (Grouping rules) ซึ่งนำต้นแบบมาจากกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มของสหราชอาณาจักร³⁶ หลักการรวมกลุ่มซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 55 ของพระราชบัญญัติภาษีสินค้าและบริการ (The GST Act) ได้มีการประกาศใช้และแก้ไข 2 ช่วงด้วยกัน โดยช่วงแรกตั้งแต่ปี ค.ศ 1986-1989 และในช่วงที่ 2 ได้มีการแก้ไขกฎหมาย ในปี ค.ศ.1989

โดยหลักการของการรวมกลุ่มพอจะอธิบายคร่าวๆ เป็นที่เข้าใจได้จากภาพประกอบต่อไปนี

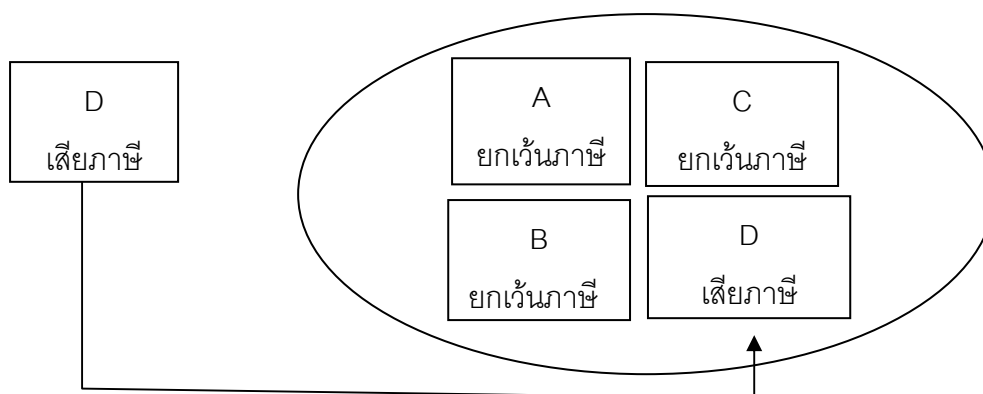
³⁶Section 43 of the Value Added Tax Act 1983, quoted in, Hon Dr Michael Cullen, *supra* note 63. p.42.

ภาพประกอบที่ 3

แสดงการรวมกลุ่มบริษัทเพื่อเสียภาษีสินค้าและบริการในลักษณะต่างๆ

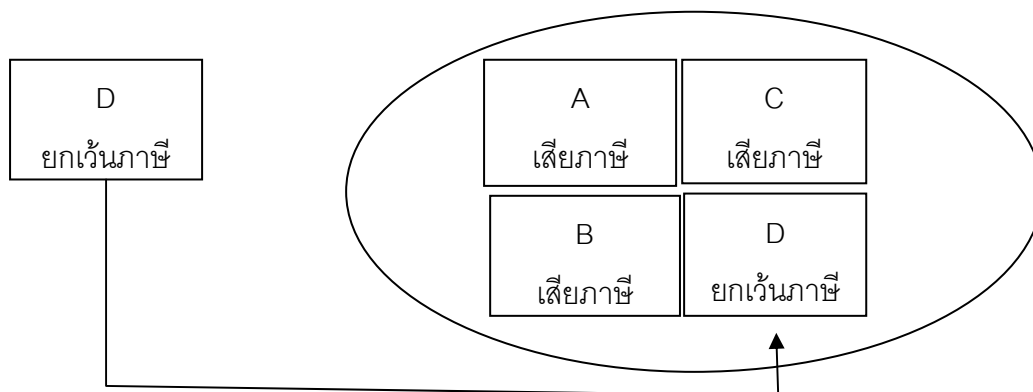
ภาพประกอบที่ 3.1

กรณีสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ได้รับยกเว้นภาษี

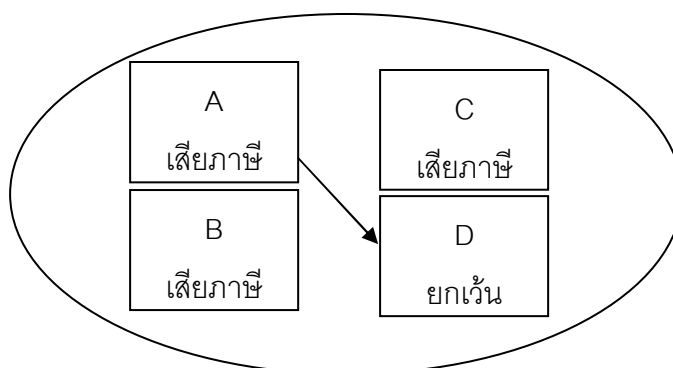
ในการเข้าร่วมกลุ่มภาษีสำหรับบริษัทที่ต้องเสียภาษี ถ้าบริษัทดังกล่าวมีทรัพย์สินอยู่ก่อนที่จะได้เข้าร่วมกลุ่มภาษี บริษัทสามารถขอเครดิตภาษีซื้อคืนได้สำหรับทรัพย์สินที่มีอยู่ก่อนนั้น ถ้ากลุ่มภาษีนั้นใช้ทรัพย์สินดังกล่าวในการขายหรือให้บริการที่ได้รับยกเว้นภาษี ผู้มีอำนาจจัดการแทนในกลุ่มจะมีสิทธิที่จะทำการปรับภาษีขายเพื่อการนำไปใช้

ภาพประกอบที่ 3.2
กรณีสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ต้องเสียภาษี

ในการเข้าร่วมกลุ่มภาษีสำหรับบริษัทที่ได้รับยกเว้น ถ้าบริษัทดังกล่าวมีทรัพย์สินอยู่ก่อนที่จะได้เข้าร่วมกลุ่มภาษี บริษัทไม่สามารถขอเครดิตภาษีซื้อคืนได้สำหรับทรัพย์สินที่มีอยู่ก่อนนั้น ถ้ากลุ่มภาษีนั้นใช้ทรัพย์สินดังกล่าวในการขายหรือให้บริการที่ต้องเสียภาษี ผู้มีอำนาจจัดการแทนในกลุ่มจะมีสิทธิที่จะทำการปรับภาษีซื้อเพื่อการนำไปใช้

ภาพประกอบที่ 3.3
กรณีสมาชิกซึ่งต้องเสียภาษีของกลุ่มให้บริการแก่สมาชิกซึ่งไม่ได้รับยกเว้นภาษี

กรณีนี้ภาษีสินค้าและบริการ (GST) อาจจะถูกจัดเก็บหรือไม่ขึ้นอยู่กับทางเลือกของกลุ่ม กิจกรรมอาจจะไม่เกิดปัญหาในการเสียภาษีเสมือนว่ามันเป็นการให้บริการที่ต้องเสียภาษีระหว่าง 2 สมาชิกของกลุ่ม ในขณะที่สมาชิกซึ่งได้รับยกเว้นภาษีให้บริการเหล่านั้นเพื่อประกอบ

กิจการซึ่งได้รับยกเว้นภาษี ผู้มีอำนาจจัดการแทนอาจจะต้องทำการปรับภาษีขายให้เหมาะสมกับการใช้งาน

ความพยายามในการรวมกลุ่มข้างต้นเหล่านี้ ทำให้เกิดการรวมตัวกันในแนวดิ่งของผู้ประกอบการเพื่อต้องการลดความยุ่งยากและขั้นตอนในการเสียภาษีสินค้าและบริการ ทำให้เกิดการบิดเบือนทางเศรษฐกิจซึ่งบรรดาผู้ประกอบการจะนิยมการตั้งบริษัทตัวแทนขึ้นมาเพื่อไว้จัดการภาระภาษีสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะ

2.3 การนำอัตราศูนย์มาใช้กับการบริการทางการเงิน

2.3.1 นโยบายในการนำอัตราศูนย์มาใช้กับการบริการทางการเงิน

รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้เล็งเห็นว่าระบบการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการสำหรับการบริการทางการเงินที่ใช้บังคับอยู่เดิมนั้นทำให้กิจการบริการทางการเงินมีภาระภาษีมากอีกทั้งเกิดปัญหาในหลายๆ ด้านตามที่กล่าวข้างต้น ประเทศนิวซีแลนด์จึงพยายามที่จะแก้ไขกฎหมายภาษีสินค้าและบริการ (GST) โดยในเดือนตุลาคม 2002 รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้ออกเอกสารการอภิปรายเสนอข้อคิดเห็นการใช้อัตราศูนย์ของผู้ประกอบการบริการทางการเงินไปยังบรรดาผู้ประกอบการ³⁷ ซึ่งหลังจากการประชุมประชาคม ได้มีการเสนอร่างญัตติในช่วงเดือนสิงหาคม ปี ค.ศ. 2003³⁸ เพื่อที่จะลดภาระภาษีที่จัดเก็บมากเกินไปสำหรับการบริการทางการเงินรวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจึงเลือกใช้วิธีให้เสียในอัตราศูนย์และได้มีการบัญญัติกฎหมายให้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2005 การแก้ไขกฎหมายนี้นอกจากเรื่องการใช้อัตราศูนย์สำหรับบริการทางการเงินแล้วยังได้พิจารณาถึงการจัดเก็บภาษีจากการนำเข้าและแก้ไขปัญหากฎการรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นอีกด้วยเพื่อรองรับความยุ่งยากและชัดเจนรายได้รัฐที่ต้องสูญเสียไปจากการใช้อัตราศูนย์

2.3.2 หลักเกณฑ์การใช้อัตราศูนย์

³⁷Lee Burns, "The taxation of Financial supplies under A Vat in Developing countries," pp.10-12.

³⁸Public submissions on the proposals close on 5 September 2003, "NEW ZEALAND- Financial services and imported services," International VAT Monitor volume 14 number 5 (2003), p.431.

มาตรา 11 แห่ง Goods and Services Tax Act 1985 กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการบริการทางการเงินสามารถเลือกที่จะเข้าระบบภาษีสินค้าและบริการเพื่อเสียภาษีสินค้าและบริการสำหรับบริการทางการเงินในอัตราศูนย์ได้ แต่ทั้งนี้ การใช้อัตราศูนย์ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้³⁹

(ก) การให้บริการได้กระทำโดยบุคคลจดทะเบียนซึ่งได้รับอนุญาตจากอธิบดีสำหรับการใช้อัตราศูนย์ จนกว่าจะมีการแจ้งขอยกเลิกซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

(ข) ให้บริการแก่บุคคลซึ่งจดทะเบียน⁴⁰ หมายความว่า การให้บริการทางการเงินแก่บุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนเข้าระบบภาษีสินค้าและบริการหรือการให้บริการแก่ผู้รับบริการขั้นสุดท้าย การให้บริการดังกล่าวผู้ประกอบการจะไม่สามารถเลือกเข้าระบบการเสียภาษีสินค้าและบริการ ในอัตราร้อยละศูนย์ได้

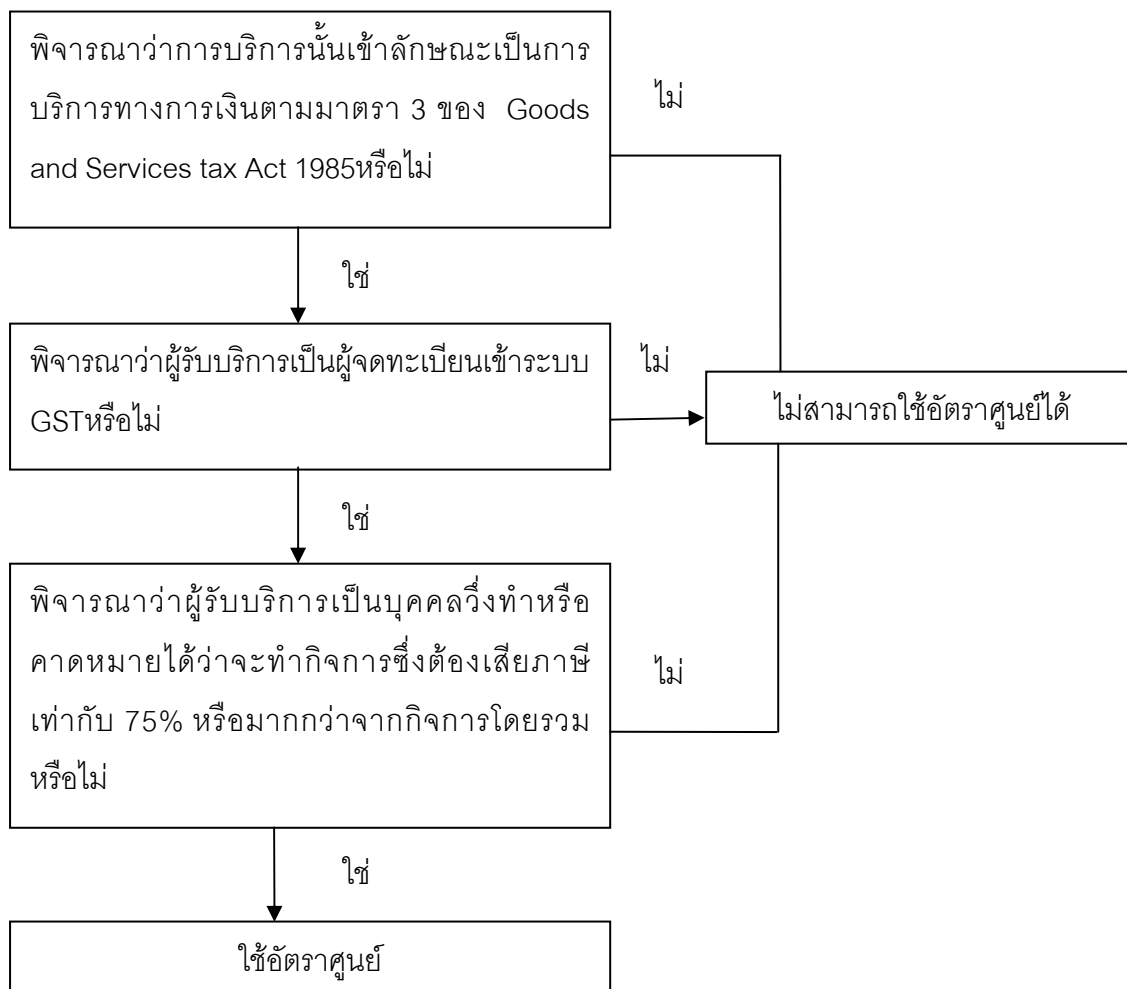
(ค) มูลค่าของการขายสินค้าหรือบริการที่ต้องเสียภาษี (Taxable supplies) (นอกเหนือจากการให้บริการทางการเงินซึ่งต้องเสียภาษีในอัตราศูนย์) ซึ่งกระทำโดยบุคคลซึ่งจดทะเบียนที่เป็นผู้รับบริการดังกล่าวต้องมีมูลค่าอย่างน้อย 75 เปอร์เซ็นต์ ของมูลค่าของการให้บริการทั้งหมดซึ่งทำโดยบุคคลนั้นในช่วง 12 เดือนซึ่งรวมระยะเวลาที่การให้บริการทางการเงินได้ถูกกระทำหรือระยะเวลาใดๆ ที่ได้รับการอนุญาตจากอธิบดี

การนำอัตราศูนย์มาใช้สำหรับบริการทางการเงินมิได้ใช้กับการให้บริการทางการเงินแก่ผู้รับบริการทุกรายไปและมีได้บังคับให้ผู้ประกอบการบริการทางการเงินใช้อัตราศูนย์สำหรับการให้บริการทางการเงินทุกกรณีและต้องพิจารณาสิทธิในการเลือกเสียภาษีในอัตราศูนย์ดังนี้

³⁹Lee Burns, *supra* note 37, pp.10-12.

⁴⁰บุคคลซึ่งจดทะเบียน หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกเรียกเก็บภาษีสินค้าและบริการจากการประกอบการขายสินค้าและบริการโดยการจดทะเบียนเป็นบุคคลซึ่งจดทะเบียนเพื่อเสียภาษีสินค้าและบริการนั้นจะต้องประกอบกิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีและเป็นการประกอบกิจการภายในประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งมีรายรับมากกว่า 40,000 เหรียญในช่วงระยะเวลา 12 เดือน หรืออาจจะขอจดทะเบียนได้ถ้ามีการกระทำใดๆ ที่ต้องเสียภาษีและมีรายรับน้อยกว่า 40,000 เหรียญ

ภาพประกอบที่ 4
กฎการใช้อัตราศูนย์

ที่มา The Policy Advice Division of the Inland Revenue Department, "GST guidelines for working with the new zero-rating rules for financial services"

จากภาพประกอบข้างต้น อธิบายขั้นตอนได้ว่า

ประการแรก กิจการนั้นๆ จะต้องเข้าลักษณะนิยาม คำว่า "บริการทางการเงิน" ตามมาตรา 3 แห่ง Goods and Services tax Act 1985

ประการที่ 2 ผู้รับบริการทางการเงินตามมาตรา 3 จะต้องเป็นผู้ซึ่งจดทะเบียนเพื่อเสียภาษีสินค้าและบริการ

ประการที่ 3 กิจการของผู้รับบริการทางการเงินซึ่งจดทะเบียนเพื่อเสียภาษีสินค้าและบริการแล้วนั้นจะต้องมีหรือพอที่จะคาดหมายได้ว่าจะมีตั้งแต่ 75 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไปของยอดรวมการประกอบกิจการโดยรวมของผู้รับบริการ

หากไม่เข้าลักษณะทั้ง 3 ประการดังกล่าวข้างต้น ผู้ให้บริการทางการเงินก็ไม่สามารถเรียกเก็บภาษีในอัตราศูนย์กับผู้รับบริการได้

หลักเกณฑ์ในประการที่ 3 ค่อนข้างเป็นปัญหาสำหรับผู้ประกอบการว่าจะมีวิธีการคำนวณหรือพิจารณาอย่างไรว่าผู้รับบริการมีกิจการซึ่งต้องเสียภาษีตั้งแต่ 75 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไปหรือไม่

กรมสรรพากรของนิวซีแลนด์ได้กำหนดให้ใช้วิธีการพิจารณาดังนี้

1) ถ้ากิจการของผู้บริการปรากฏยอดรวมการเสียภาษีแฉ่งชัด สามารถใช้วิธีพิจารณาข้อมูลจากผู้รับบริการเกี่ยวกับสัดส่วนการประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษีและไม่ต้องเสียภาษี

2) วิธีใช้ ANZSIC codes

วิธีนี้ใช้ในกรณีที่ต้องใช้การคาดคะเนว่ากิจการที่ต้องเสียภาษีของผู้รับบริการน่าจะมีตั้งแต่ 75 % ขึ้นไปซึ่งกรมสรรพากรอนุญาตให้ผู้ประกอบการเลือกใช้วิธีนี้ได้ในการพิจารณาไม่ว่าโดยข้อเท็จจริงกิจการซึ่งต้องเสียภาษีมีมูลค่าอย่างน้อย 75 เปอร์เซ็นต์ หรือไม่ ซึ่งวิธี ANZSIC codes (The Australian and New Zealand Standard Industrial Classification)⁴¹ คือ รหัสที่ใช้ในการแบ่งหมวดหมู่ประเภทอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐานของประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์วัตถุประสงค์ก็เพื่อแยกจำแนกการรวมกลุ่มของธุรกิจซึ่งมีลักษณะการดำเนินการทางเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกัน รหัสแต่ละอันกำหนดแต่ละประเภทธุรกิจและการกระทำทางเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกันซึ่งมีลักษณะเฉพาะของธุรกิจที่ได้จัดรวมไว้ภายใต้ธุรกิจหลัก⁴² (primary activity)⁴³ โดยหลักการธุรกิจเอกชนใดๆ จะถูกกำหนดประเภทธุรกิจไว้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของการกระทำหลักสำคัญของธุรกิจ

⁴¹ <http://www.jcu.edu.au/office/research_office/Codes/anzic.html>

⁴²The Policy Advice Division of the Inland Revenue Department, "GST guidelines for working with the new zero-rating rules for financial services", Wellington, October 2004, p.11.

⁴³*Ibid*, p.11

การนำ ANZSIC codes มาปรับใช้สำหรับการใช้อัตราศุนย์ คำว่า"ธุรกิจ" (Business) หมายความว่า⁴⁴ บริษัท (companies), ห้างหุ้นส่วน (partnerships), ทรัสต์ (trusts), องค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร (non-profit organizations) และหน่วยงานรัฐบาล (government departments)

ANZSIC codes ประกอบไปด้วย ระดับส่วน (divisions) ซึ่งเป็นระดับที่กว้างที่สุด ตามด้วย ระดับส่วนย่อย (subdivisions), ระดับกลุ่ม (groups) และระดับชั้น (classes) ซึ่งเป็นระดับที่แคบที่สุด

ระดับส่วนมีด้วยกัน 17 ส่วนซึ่งแต่ละส่วนจะใช้รหัสเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษตั้งแต่ A – Q ซึ่งในส่วนของ การเงินและประกันภัยจัดอยู่ในหมวดอักษร K⁴⁵ ส่วนธุรกิจในระดับส่วนย่อย, กลุ่มและชั้นของการเงินและประกันภัย (Financial and insurance) จะกำหนดลดหลั่นลักษณะย่อยลงมาโดยใช้รหัสเป็นตัวเลข ดังเช่น

ระดับส่วน - K (การเงินและการประกันภัย) แบ่งเป็น 3 ส่วนย่อยและแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ได้แก่⁴⁶

73 – การเงิน (Financial) มี 4 กลุ่ม

731 - ธนาคารกลาง (Central Bank)

732- ผู้เชี่ยวชาญทางการเงินเกี่ยวกับการรับฝากเงิน (Deposit Taking Financiers)

733 - ผู้เชี่ยวชาญทางการเงินด้านอื่นๆ (Other Financiers)

734 - นักลงทุนสินทรัพย์ทางการเงิน (Financial Asset Investors)

74 – ประกันภัย (Insurance) มี 2 กลุ่ม

741 - ประกันชีวิตและกองทุนหลังการปลดเกษียณ (Life Insurance and Superannuation Funds)

742 - ประกันภัยอื่นๆ (Other Insurance)

75 - ให้บริการแก่การเงินและประกันภัย (services to financial & insurance) มี 2 กลุ่ม

⁴⁴The Policy Advice Division of the Inland Revenue Department, *supra note* 42, p11.

⁴⁵*supra note* 41.

⁴⁶*supra note* 41.

751 - การบริการแก่การเงินและการลงทุน (Services to Finance and Investment)

752 - การบริการแก่การประกันภัย (Services to Insurance)

ทั้งนี้ ในแต่ละระดับกลุ่มจะแยกย่อยออกเป็นระดับชั้นต่อไป ตัวอย่างเช่น

ในกรณีของประกันอัคคีภัยและประกันภัยทั่วไป ธุรกิจใดๆ ที่ถูกรวมเข้าตั้งแต่แรกเริ่มในการกระทำนี้จะถูกกำหนด ANZSIC codes เป็น K7422

ส่วน	=	K
ส่วนย่อย	=	74
กลุ่ม	=	742
ชั้น	=	7422

เมื่อพอเป็นที่เข้าใจเบื้องต้นแล้วว่า ANZSIC codes คืออะไรและมีวิธีการระบุรหัสอย่างไร ในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงวิธีการนำมา ANZSIC codes ในกรณีการใช้อัตราศูนย์พอสังเขปดังนี้

จากที่กล่าวข้างต้นแล้วว่าการใช้ ANZSIC codes วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดไม่ว่าผู้ประกอบการจะตกลงทดสอบ 75 เปอร์เซนต์หรือไม่ ซึ่งผู้ให้บริการควรจะต้องอ้างถึงระดับกลุ่มที่สัมพันธ์กับการกระทำส่วนใหญ่ของผู้บริโภค (the customer's predominant activity)

เพื่อความชัดเจน ถ้าการกระทำของผู้บริโภคถูกกำหนดรหัสซึ่งปรากฏตามตาราง A (Excluded ANZSIC codes-No –zero-rating)⁴⁷ หรือ ตาราง B (Excluded ANZSIC codes-No –zero-rating unless activities suggest otherwise)⁴⁸ ผู้ให้บริการจะไม่สามารถใช้อัตราศูนย์สำหรับการให้บริการทางการเงินแก่ผู้บริโภคได้

ผู้บริโภคซึ่งถูกกำหนดรหัสตามรายการในตาราง A จะถูกปฏิบัติเสมือนว่าไม่มีการกระทำซึ่งเป็นไปตามการทดสอบ 75 เปอร์เซนต์ ส่วนผู้บริโภคซึ่งถูกกำหนดรหัสตามรายการในตาราง B จะถูกปฏิบัติเสมือนว่าไม่มีการกระทำซึ่งเป็นไปตามการทดสอบ 75 เปอร์เซนต์เว้นแต่ผู้บริโภคจะแสดงข้อมูลโดยแจ้งชัดให้เห็นเป็นอย่างอื่น ถ้าผู้บริภคยื่นแสดงพยานหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรแสดงถึงการมีการกระทำกิจการซึ่งต้องเสียภาษีในการขายสินค้าและให้บริการ

⁴⁷ หมายถึง ประเภทของกิจการซึ่งไม่สามารถใช้อัตราศูนย์ได้

⁴⁸ หมายถึง ประเภทของกิจการซึ่งไม่สามารถใช้อัตราศูนย์ได้เว้นแต่มีการเสนอให้เห็นเป็นอย่างอื่น

มากกว่า 75 เปอร์เซ็นต์ ผู้ให้บริการอาจจะใช้อัตราศูนย์ในการให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้ารายนั้นได้⁴⁹

2.3.3 วิธีการคำนวณภาษี

เมื่อใดที่มีการหักลบภาษีซื้อ ผู้ให้บริการทางการเงินต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัดในการกำหนดการขอลดภาษีได้อย่างถูกต้อง ผู้ประกอบการจะต้องยึดถือใบแจ้งหนี้เป็นหลักในการคำนวณเมื่อจะต้องแยกแยะภาษีซื้อระหว่างกิจการที่ต้องเสียภาษีและกิจการที่ไม่ต้องเสียภาษี

การทดสอบวัตถุประสงค์หลัก (Principal purpose test)

ถ้าการให้บริการทางการเงินของผู้ประกอบการแก่ผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนมีมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ หรือเมื่อนำกิจการเหล่านั้นมารวมกับกิจการซึ่งต้องเสียภาษีอื่น ๆ มีมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ แล้ว ผู้ให้บริการจะสามารถที่จะหักลดภาษีซื้อได้ตามหลักเกณฑ์ได้⁵⁰ หลักการทดสอบอนุญาตให้ผู้ให้บริการสามารถหักลบได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ของภาษีสินค้าและบริการซึ่งต้องจ่ายไปในสินค้าและบริการที่ได้นำมาใช้ในการประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษีของตน⁵¹ การปรับปรุงภาษีซื้ออาจจะถูกกำหนดขอบเขตที่มีกิจการซึ่งไม่ต้องเสียภาษี⁵²

ถ้าวัตถุประสงค์หลักของผู้ให้บริการยังคงเป็นการประกอบกิจการซึ่งได้รับยกเว้นภาษี ผู้ประกอบการก็จะไม่สามารถหักลดภาษีสินค้าและบริการที่ได้จ่ายไปได้ 100 เปอร์เซ็นต์ แต่อาจจะขอคืนได้ตามสัดส่วนของภาษีสินค้าและบริการซึ่งได้จ่ายไปโดยการใช้หลักเกณฑ์การปรับปรุงเพื่อนำมาใช้ (Adjustments for change in use) ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

⁴⁹The Policy Advice Division of the Inland Revenue Department *supra note* 78, p12.

⁵⁰*Ibid*, p.12.

⁵¹ โปรดดูมาตรา 20(3)(a) และ (b) แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

⁵² โปรดดูมาตรา 21 แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

ตารางที่ 7
การขอคืนภาษีที่

ทดสอบ (Test)	ภาษีที่ขอคืน สามารถขอคืน ได้	ต้องมีการปรับปรุงหรือไม่ (Adjustment required?)	การคำนวณเวลา ของการปรับปรุง (Timing of any adjustment)
สินค้าและบริการถูก นำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ หลักของการประกอบ กิจการซึ่งต้องเสียภาษี	100 %	มี, ถ้าสินค้าและบริการ บริการถูกนำมาใช้เพื่อ วัตถุประสงค์ในการ ประกอบกิจการของการ ขายสินค้าและบริการซึ่งไม่ ต้องเสียภาษี	- รอบระยะเวลา - ต่อปี - one-off
สินค้าและบริการไม่ได้ถูก นำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ หลักของการประกอบกิจการ ซึ่งต้องเสียภาษี	ไม่มีการหักลด	มี, ถ้าสินค้าและบริการ บริการถูกนำมาใช้เพื่อ วัตถุประสงค์ในการ ประกอบกิจการของการ ขายสินค้าและบริการซึ่ง ต้องเสียภาษี	- รอบระยะเวลา - ต่อปี - one-off ถ้าน้อย กว่า \$18,000 หรือ กรมสรรพากร เห็นชอบ

ที่มา The Policy Advice Division of the Inland Revenue Department, "GST guidelines for working with the new zero-rating rules for financial services"

การปรับปรุงเพื่อนำมาใช้ (Adjustments for change in use)

ถ้าผู้ให้บริการทางการเงินไม่สามารถหักลดภาษีที่ซื้อจากการใช้ Principal purpose test วิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้คือการปรับปรุงซึ่งอาจจะได้รับการยอมรับได้⁵³ ซึ่งจะอนุญาตให้หักลดเมื่อสินค้าและบริการซึ่งได้มาเพื่อวัตถุประสงค์หลักของการประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษีถูกนำมาใช้ในการประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษี ทั้งนี้ วิธีการปรับปรุงมีหลากหลายวิธีการที่จะ

⁵³โปรดดูมาตรา 21E ถึง 21G แห่ง Goods and Services Tax Act 1985

นำมาใช้กำหนดภาษีซื้อระหว่างกิจการซึ่งต้องเสียภาษีและกิจการซึ่งไม่ต้องเสียภาษี (รวมทั้งที่ได้รับยกเว้นภาษี)

มาตรา 21A กำหนดวิธีการกำหนดการขอคืนภาษีซื้อแก่กิจการซึ่งต้องเสียภาษีและกิจการอื่นๆ (รวมทั้งการได้รับการยกเว้นภาษี) ดังนี้

(1) วิธีการใช้จริง (Actual use method)

วิธีนี้กำหนดให้ผู้เสียภาษีถือเอาการใช้สินค้าและบริการที่แท้จริงเพื่อนำมาประเมินค่าซึ่งผู้เสียภาษีใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษี

(2) วิธีอัตราการขาย (Turnover method)

วิธีนี้จะใช้ในกรณีที่วิธีการใช้จริง (Actual use method) ยากเกินไปที่จะนำมาใช้ เช่น ในกรณีของค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนมากๆ (overhead expenses) หลักเกณฑ์ตาม The GST Act คือ

$$\frac{\text{ยอดรวมมูลค่าของกิจการซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีในช่วงระยะเวลาที่ต้องเสียภาษี}}{\text{ยอดรวมมูลค่าของกิจการทั้งหมดในช่วงระยะเวลาที่ต้องเสียภาษี}}$$

(3) วิธีทางเลือกหรือวิธีพิเศษ (An alternative (or special) method)

วิธีนี้เป็นวิธีที่ควรจะนำมาใช้ในการให้บริการเมื่อกรมสรรพากรได้อนุญาตถ้าผู้ให้บริการไม่สามารถที่จะกำหนดภาษีซื้อจากการใช้จริง วิธีนี้เป็นวิธีที่สมควรนำมาใช้ถ้าผลลัพธ์ที่ได้มีความเป็นธรรมและสมเหตุสมผลเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการ Actual use method

ถ้าผู้ให้บริการเคยใช้วิธีหนึ่งวิธีใดมาแล้วและวิธีนั้นๆ เป็นวิธีที่ได้รับอนุญาตจากกรมสรรพากรและมีความเป็นธรรมเหมาะสมกับสภาพกิจการทั้งกิจการที่ต้องเสียภาษีและกิจการอื่นๆ ผู้ให้บริการอาจจะคงใช้วิธีการนั้นต่อไปได้⁵⁴

กรมสรรพากรคาดหมายว่าในการกำหนดมูลค่าของผลกำไรทางการเงิน (Financial margins) ซึ่งสัมพันธ์กับการปฏิบัติทางบัญชีที่นิวซีแลนด์ยอมรับ (GAAP – New Zealand generally accepted accounting practice) จะถูกนำมาใช้ ซึ่งกรมสรรพากรได้ยอมรับการใช้การ

⁵⁴The Policy Advice Division of the Inland Revenue Department, *supra note* 78, p.16.

คำนวณกำไรสุทธิ (net margins)⁵⁵ และยอดรายรับจากค่าบริการ (gross fees) เพื่อที่จะคำนวณมูลค่าการบริการโดยตัวกลางทางการเงิน

ตัวอย่าง - มูลค่าของกิจการเท่ากับส่วนกำไรสุทธิ⁵⁶

ดอกเบี้ยซึ่งได้รับ	\$10,000
ดอกเบี้ยซึ่งได้จ่าย	<u>\$8,000</u>
กำไรดอกเบี่ยสุทธิ	\$2,000

วิธีการพิเศษของการคำนวณมูลค่านี้กำหนดให้ผู้ประกอบการใช้คำนวณมูลค่าผลกำไร (Margin) ซึ่งได้มาโดยรายได้จากดอกเบี้ย (interest income), รายได้สุทธิ (net proceeds) จากการดำเนินธุรกิจและยอดค่าบริการทั้งหมด (gross fees) ไม่มีความจำเป็นที่จะพิจารณาอย่างต่อเนื่องถึงยอดหนี้เฉพาะราย (individual loan balance) หรือพิจารณาตามระยะเวลาในมูลค่าของการครอบครองหลักประกัน (the value of individual holdings in securities)⁵⁷

การบริการซึ่งเรียกเก็บค่าธรรมเนียม (Fees) และค่าบริการ (commissions) โดยตรงควรจะถูกรวมในใบแจ้งราคาหรือบันทึกในจำนวนรายรับในฐานะเป็นเงินได้เพื่อนำไปใช้ในการรายงานทางการเงิน

หลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าสำหรับ change-in-use adjustments⁵⁸

$$\frac{\text{มูลค่ารวมของกิจการซึ่งต้องเสียภาษี}}{\text{มูลค่ารวมของกิจการทั้งหมด}} = \frac{\text{สัดส่วนการขอคืนภาษีซื้อ}}{\text{(Input tax recovery ratio)}}$$

(Total value of taxable supplies) (Total value of all supplies)

⁵⁵Net margin เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า net profit margin , อ้างถึงใน , คำนิยามของ Net margin , < http://www.investorwords.com/3253/net_margin.html>

⁵⁶The Policy Advice Division of the Inland Revenue Department, *supra note* 78, p.18.

⁵⁷The Policy Advice Division of the Inland Revenue Department, *supra note* 78, p18.

⁵⁸The Policy Advice Division of the Inland Revenue Department, *supra note* 78, p19.

โดย ยอดรวมมูลค่ารวมของกิจการซึ่งต้องเสียภาษีคำนวณจาก

- ดอกเบี้ยสุทธิจากการทำธุรกิจกับผู้ประกอบการจดทะเบียน (Net interest from transactions to businesses)

- ค่าแตกต่างระหว่างราคาทุนกับราคาขายสุทธิจากการแลกเปลี่ยนเงินตราและธุรกิจอื่นๆแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียน

- ภาษีอื่นๆ

- ยอดรวมค่าธรรมเนียมนิยมและค่าบริการที่ได้รับจากการค้ากับผู้ประกอบการจดทะเบียน

- กิจการซึ่งต้องเสียภาษีในอัตราศูนย์ทั้งหมด

- กิจการทั้งหมดซึ่งต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 12.5

ส่วนยอดรวมมูลค่าของกิจการทั้งหมดคำนวณจาก

- ดอกเบี้ยสุทธิทั้งหมด

- ค่าแตกต่างระหว่างราคาทุนกับราคาขายสุทธิจากการแลกเปลี่ยนเงินตราและธุรกิจอื่นๆ ทั้งหมด

- เงินได้อื่นๆ ทั้งหมด (All other net/margin income)

- ยอดรวมค่าธรรมเนียมนิยมและค่าบริการทั้งหมด

- กิจการอื่นๆ ทั้งหมด

ทั้งนี้ ในการศึกษารายละเอียดการคำนวณและหลักการบัญชีภาษีอากรเป็นหัวข้อที่สำคัญและน่าสนใจสำหรับผู้ต้องการค้นคว้าวิจัยต่อไป

2.4 การเก็บภาษีสินค้าและบริการจากการนำเข้าบริการทางการเงิน (Reverse charging)

เดิมการให้บริการทางการเงินในประเทศนิวซีแลนด์ได้รับยกเว้นภาษีสินค้าและบริการในทุกกรณี หมายความว่า ผู้ประกอบการไม่สามารถขอเครดิตภาษีซื้อสำหรับต้นทุนของการผลิตในการบริการนั้นได้ และภาษีขายไม่สามารถบวกเพิ่มในราคาค่าบริการได้เช่นกัน การส่งออกการบริการทางการเงินอาจจะเสียในอัตราศูนย์⁵⁹ ซึ่งหมายความว่า ผู้ประกอบการสามารถขอเครดิตภาษีซื้อได้แต่ภาษีจะถูกบวกเพิ่มในราคาค่าบริการที่อัตราศูนย์

การประกอบกิจการบริการทางการเงินที่ได้รับยกเว้นซึ่งทำให้เกิดภาระภาษีซื้อเพราะเหตุว่าความสลับซับซ้อนของการแยกแยะและการหามูลค่าที่เพิ่มขึ้นในกิจการ ทั้งนี้ เนื่องจาก

⁵⁹ Marie Pallor and Hayden Fenwick, *supra* note 67, p.97.

มูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่จะไม่แยกระบุในการคิดราคาที่เรียกเก็บโดยตัวกลางทางการเงิน (รวมถึง ธนาคาร, สถาบันการเงิน, บริษัทประกันชีวิตและการจัดการกองทุน) ในการให้บริการ

การไร้ความสามารถของตัวกลางทางการเงินในการขอเครดิตภาษีซื้อจึงเป็นปัญหาสำคัญซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เอียงในการซื้อการนำเข้าบริการ (Purchase imported services) และกิจการอื่นๆ ซึ่งไม่ต้องเสียภาษีสินค้าและบริการบรรดาผู้ประกอบการต่างพยายามที่จะทำให้ภาระภาษีสินค้าและบริการของตนลดลงให้มากที่สุด โดยการรวมกลุ่มบริษัทเพื่อให้บริการกันเองในแนวดิ่ง (vertically integrating)⁶⁰

พฤติกรรมนี้ส่งผลกระทบต่อราคาค่าบริการทางการเงินและเป็นเรื่องยากสำหรับตัวกลางทางการเงินเองที่จะให้ราคาค่าบริการนั้นปลอดภาระภาษีสินค้าและบริการจึงพยายามที่จะผลักดันภาระภาษีให้กับผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงของผู้บริโภคที่จะถูกเรียกเก็บค่าบริการทางการเงินที่สูงกว่าคู่แข่งทางการค้าซึ่งอาจจะไม่ต้องรับภาระภาษีสินค้าและบริการ (GST) ไม่เพียงแต่แหล่งข้อมูลภายในประเทศแต่ยังรวมไปถึงการจัดหาเงินทุนต่างประเทศ (international fund providers) อาจจะไม่เผชิญกับผลกระทบของ GST ในค่าใช้จ่ายของการประกอบการ

เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายในส่วนของการนำอัตราศูนย์มาใช้กับการบริการทางการเงินให้กับผู้ประกอบการจดทะเบียน จึงได้มีการแก้ไขกฎหมายในส่วนที่จากเดิมที่ไม่มีการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการจากการนำเข้าบริการ กฎหมายฉบับใหม่จึงได้มีการขจัดเขตภาษีที่ขาดไปจากการใช้อัตราศูนย์กับการให้บริการทางการเงินโดยการเก็บภาษีจากการนำเข้าบริการ โดยผู้รับบริการในประเทศเป็นผู้เสีย (Reverse charging) ซึ่งเดิมไม่มีการจัดเก็บภาษีจากการบริการนำเข้าเนื่องจากสรรพากรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีค่อนข้างสูง⁶¹

2.5 เปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการก่อนและหลังการนำอัตราศูนย์มาใช้กับการบริการทางการเงิน

ปัญหาที่เห็นเด่นชัดของกฎหมายเดิมนำอัตราศูนย์มาใช้คือความทับซ้อนทางภาษีซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังปัญหาอื่นๆ ตามมาดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 2.2.2

⁶⁰ Ibid, p.97

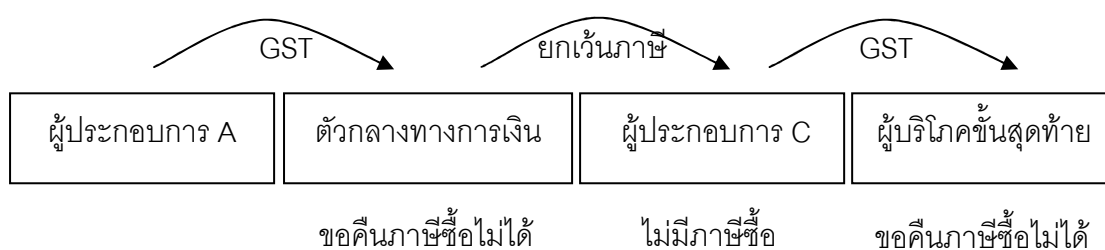
⁶¹ Marie Pallot, "GST and financial services (the New Zealand) experience)," <<http://www.itdweb.org/VATConference/...>>, p.2.

เพื่อความชัดเจนจึงได้ทำการเปรียบเทียบการใช้กฎหมายก่อนและหลังการนำอัตราศูนย์มาใช้ในการบริการทางการเงิน ดังนี้

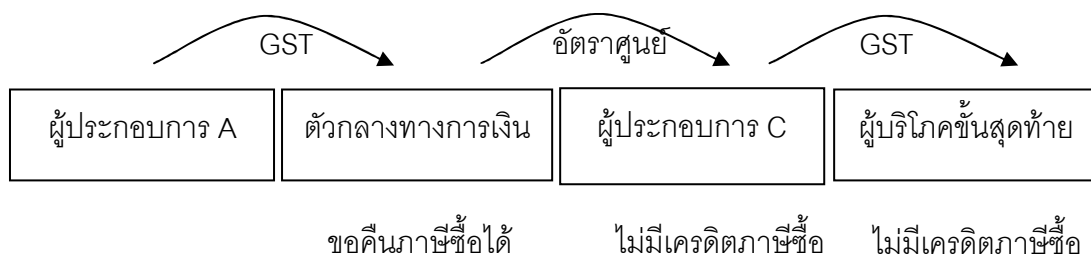
(1) การบริการทางการเงินโดยผู้ประกอบการจดทะเบียนให้กับผู้ประกอบการจดทะเบียนอื่น (Business –to- Business supplies / B2B)

ภาพประกอบที่ 5

ก่อน 1/1/ 2005

ตั้งแต่ 1/1/ 2005

ที่มา GST and financial services; a government discussion document, the Policy Advice Division of the Inland Revenue Department

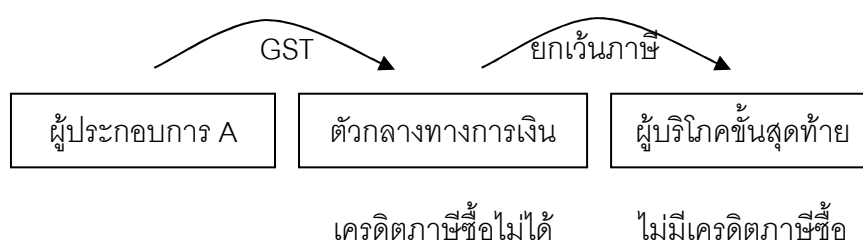
ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2005 การให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้รับการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ ส่งผลให้เกิดการทับซ้อนทางภาษีซึ่งตัวกลางทางการเงินไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อได้ เท่ากับว่า ทอดการให้บริการดังกล่าวรัฐได้รับภาษีจากการบริโภคเดียวกันถึง 2 ครั้ง ซึ่งเป็นการจัดเก็บภาษีที่มากเกินไป กระทบต่อราคาสินค้าและค่าบริการซึ่งต้องสูงขึ้นตามไปด้วย แต่การให้บริการทางการเงินตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2005 เป็นต้นมา จะได้รับ

สิทธิในการใช้อัตราศูนย์ ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ให้บริการสามารถขอคืนภาษีซื้อได้ ราคาสินค้าและบริการแก่ผู้บริโภคขั้นสุดท้ายก็จะลดต่ำลง เพราะตัวผู้ประกอบการทางการเงิน และผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งเป็นผู้รับบริการไม่จำเป็นต้องผลักภาระภาษีจำนวนมากๆ แฝงมาในราคาสินค้าและค่าบริการ

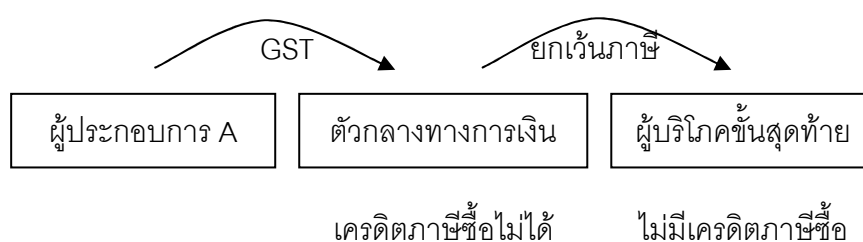
(2) การให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการซึ่งมิได้จดทะเบียนหรือผู้บริโภคขั้นสุดท้าย (Business to customers /B2C)

ภาพประกอบที่ 6

ก่อน 1/1/ 2005

ตั้งแต่ 1/1/ 2005

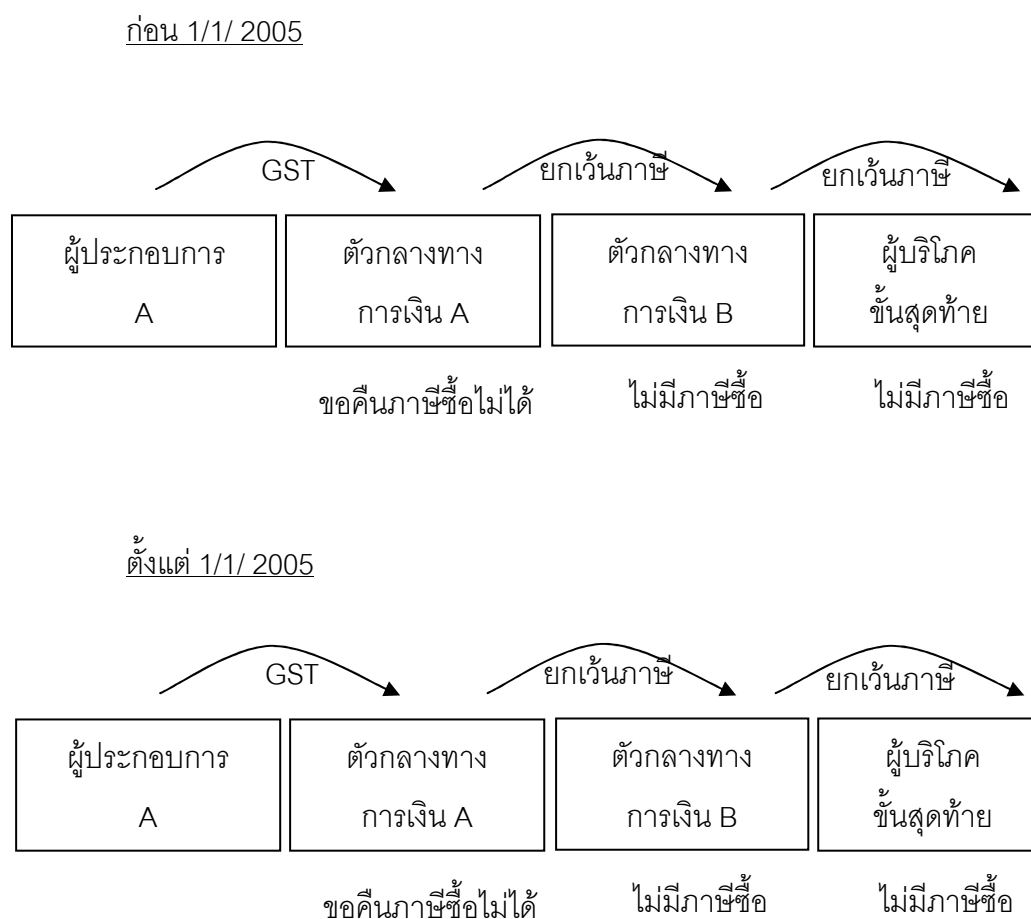
ที่มา Marie Pallot, "GST and financial services (the New Zealand) experience)," <<http://www.itdweb.org/VATConference/...>>

จะเห็นได้ว่า ก่อนและหลังการประกาศใช้อัตราศูนย์สำหรับบริการทางการเงิน การให้บริการโดยตัวกลางทางการเงินแก่ผู้บริโภคขั้นสุดท้ายหรือผู้ประกอบการซึ่งมิได้จดทะเบียนเพื่อ

เสียภาษีสินค้าและบริการ (GST) ตัวกลางทางการเงินจะเรียกเก็บภาษีสินค้าและบริการสำหรับค่าบริการนั้นๆ ไม่ได้เพราะกฎหมายให้ยกเว้นภาษีสินค้าและบริการสำหรับการบริการในกรณีนี้ และตัวกลางทางการเงินก็ไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อได้เช่นกัน ภาระภาษีในกรณีนี้ไม่เกิดการทับซ้อนแต่เป็นการผลักภาระให้กับผู้ประกอบการบริการทางการเงินเป็นผู้รับภาระโดยตรง

(3) การให้บริการทางการเงินแก่ตัวกลางทางการเงินด้วยกัน

ภาพประกอบที่ 7

ที่มา GST and financial services; a government discussion document, the Policy Advice Division of the Inland Revenue Department

การให้บริการทางการเงินแก่ตัวกลางทางการเงินด้วยกันหรือการให้บริการแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งประกอบกิจการซึ่งได้รับยกเว้นภาษี การบริการดังกล่าวไม่ว่าก่อนหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2005 จะได้รับยกเว้นภาษี⁶² แต่กฎหมายใหม่ได้อนุญาตแก่ตัวกลางทางการเงินผู้ให้บริการที่จะขอเครดิตภาษีซื้อบางส่วนได้

เหตุผลสำคัญที่ไม่อนุญาตให้การบริการทางการเงินแก่ตัวกลางทางการเงินด้วยกันใช้อัตราศูนย์ แม้ว่าผู้ประกอบการจะเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนก็ตาม เนื่องจากผู้ประกอบการบริการทางการเงินส่วนใหญ่ประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษีเป็นมูลค่าไม่ถึง 75 เปอร์เซ็นต์ของกิจการทั้งหมดในการหักลดภาษี พระราชบัญญัติภาษีสินค้าและบริการจึงได้กำหนดเป็นกรณีพิเศษให้หักลดจากภาษีขายที่เกี่ยวข้องกับกิจการของบริการทางการเงินซึ่งได้ให้แก่ผู้ประกอบการบริการทางการเงินอื่นๆ การหักลดทำได้เฉพาะกิจการซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีของบริการทางการเงินซึ่งได้ทำแก่ผู้ให้บริการโดยตรงเท่านั้นและจำกัดว่าผู้ให้บริการโดยตรงต้องประกอบกิจการซึ่งเสียภาษีรวมทั้งกิจการบริการทางการเงินซึ่งได้รับสิทธิใช้อัตราศูนย์ และผู้บริโภคมจะต้องเป็นผู้ประกอบการซึ่งมีมูลค่าการประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษีตั้งแต่ 75 เปอร์เซ็นต์⁶³

⁶² Marie Pallot, *supra* note 97, p.14.

⁶³ โปรดดูมาตรา 20C แห่ง Goods and Services Tax Act 1985